

CO₂-PRESTATIELADDER

Maatregellijst 2024

Dit is een PDF-versie van Maatregellijst 2024 die ter invulling beschikbaar is voor bedrijven die zich certificeren voor de CO₂-Prestatieladder, via hun inlogpagina op <https://mijn.skao.nl/nl/login>. De maatregellijst is een niet-uitputtende lijst met CO₂-reductiemaatregelen, onderverdeeld naar veelvoorkomende activiteiten van bedrijven die deelnemen aan de CO₂-Prestatieladder. Elk jaar vindt een update van de lijst plaats, op basis van wat bedrijven ingevuld hebben en eventuele nieuwe activiteiten die aan de lijst toegevoegd zijn.

De wijzigingen ten opzichte van Maatregellijst 2023 zijn hieronder aangegeven in de laatste kolommen.
Voor meer informatie over de maatregellijst en diens toepassing, zie het [Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1](#).

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

Inhoudsopgave

1	Aanbesteden	3
2	Advies	6
3	Afval	7
4	Bedrijfshallen en -terreinen	9
5	Bedrijfsprocessen	11
6	Bouwplaats	16
7	Groenonderhoud	18
8	ICT-dienstverlening	18
9	Kantoren	20
10	Logistiek & transport	27
11	Materiaalgebruik / Scope 3	30
12	Materieel	33
13	Onderaannemers en leveranciers	38
14	Organisatie algemeen	39
15	Personen-mobiliteit	45
16	Waterbouw schepen	50

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

1 Aanbesteden

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Algemeen	Beleid toepassing MVI-criteria in aanbesteding	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Basis'.	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Significant'.	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Ambitueus'.	De Nederlandse [link https://MVICriteria.nl] MVI-criteria] zijn een invulling van het Maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid van de overheid. De genoemde ambitieniveaus en criteria zijn te vinden op MVICriteria.nl . Eventueel kan ook gebruikt gemaakt worden van de [link https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm] Europese GPP-criteria], waarbij toepassing van de kerncriteria gelden als niveau A en de uitgebreide criteria gelden als niveau C	Ongewijzigd.
Algemeen	Toepassen Ambitieweb en Omgevingswijzer uit de aanpak duurzaam GWW	In verkenning en planontwikkeling van GWW-projecten wordt incidenteel het Ambitieweb en/of de Omgevingswijzer ingezet.	In verkenning en planontwikkeling van 25%-75% van de GWW-projecten wordt het Ambitieweb en/of de Omgevingswijzer ingezet.	In verkenning en planontwikkeling van GWW-projecten wordt standaard het Ambitieweb en/of de Omgevingswijzer ingezet.	Ambitieweb en Omgevingswijzer zijn instrumenten uit de [link https://www.duurzaamgw.nl] Aanpak Duurzame GWW]	Ongewijzigd.
Algemeen	Uitvragen van binnenvaart emissielabel		Organisatie gebruikt het Binnenvaart Emissielabel als eis of BPKV criterium in tenminste één aanbesteding	Organisatie gebruikt het Binnenvaart Emissielabel als eis of BPKV criterium bij meerdere aanbestedingen	Informatie over het [link https://binnenvaartemissielabel.nl/nl/] Binnenvaart Emissielabel]	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Algemeen	Toepassen emissie-eisen voor bouwmaterieel		Organisatie gebruikt de basiseisen uit de transitiepaden van het SEB convenant in meerdere aanbestedingen	Organisatie gebruikt de koplopereisen uit de transitiepaden van het SEB convenant in tenminste één aanbesteding.	De eisen behorende bij de verschillende transitiepaden (WDSM, W&U, K&V en Energie) zijn te vinden op [link https://opwegnaarseb.nl/transitiepaden] deze website]	Maatregel is aangepast.
Circulariteit	Uitvragen van producten van duurzaam beton	Opdrachtgever hanteert de MKI plafondwaarden voor betonproducten, door bij alle aanbestedingen waarin toepassing van betonproducten verwacht wordt de geldende eisen uit het transitiepad kunstwerken te gebruiken	Opdrachtgever hanteert MKI plafondwaarden die, waar mogelijk, verder gaan dan de geldende eisen uit het transitiepad kunstwerken		Dit betreft betonproducten zoals stoeptegels en banden. Zie voor de geldende minimum eisen voor betonproducten [link https://www.duurzame-infra.nl/roadmaps-uitvoering/minimale-eisen-aan-duurzaamheid] deze website]	Maatregel is aangepast.
Circulariteit	Uitvragen van duurzamere asfaltmengsels	Opdrachtgever hanteert de MKI plafondwaarden voor asfaltmengsels, door bij alle aanbestedingen waarin toepassing van asfaltmengsels verwacht wordt de geldende eisen uit het transitiepad wegverharding te gebruiken	Opdrachtgever hanteert MKI plafondwaarden die, waar mogelijk, verdergaan dan de geldende eisen uit het transitiepad wegverharding		Zie voor de geldende minimum eisen voor wegverharding [link https://www.duurzame-infra.nl/roadmaps-uitvoering/minimale-eisen-aan-duurzaamheid] deze website]	Maatregel is aangepast.
Circulariteit	Mogelijk maken van inzet secundair materiaal en gebruikte componenten		Opdrachtgever heeft onderzocht welke belemmeringen er zijn voor toepassing van secundair materiaal en gebruikte componenten in haar uitvragen en neemt aantoonbaar maatregelen om deze belemmeringen weg te nemen.	Opdrachtgever stimuleert expliciet de inzet van secundair materiaal en gebruikte componenten in haar GWW-uitvragen		Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Circulariteit	Uitvragen van duurzamere betonmortels	Opdrachtgever hanteert de MKI plafondwaarden voor betonmortels, door bij alle aanbestedingen waarin toepassing van betonmortels verwacht wordt de geldende eisen uit het transitiepad kunstwerken te gebruiken	Opdrachtgever hanteert MKI plafondwaarden die, waar mogelijk, verder gaan dan de geldende eisen uit het transitiepad kunstwerken		Zie voor de geldende minimum eisen voor betonmortels [link\https://www.duurzame-infra.nl/roadmaps-uitvoering/minimale-eisen-aan-duurzaamheid]deze website]	Nieuwe maatregel
Electrificeren	Beschikbaar maken Bouwstroom		Bij voorbereiding projecten neemt opdrachtgever tijdig en actief maatregelen om bij aanvang van projecten aansluiting voor bouwstroom beschikbaar te maken	Opdrachtgever realiseert structureel beschikbaarheid van bouwstroom bij uitvoering projecten	Maatregel is bedoeld om gebruik dieselaggregaten tegen te gaan en het gebruik van elektrisch materieel te faciliteren. [link\https://www.opwegnaarseb.nl/kennisbank/publicaties/66/tool-inschatting-vermogensvraag-bouwproject]voorbeeld]	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Toepassing van gunningvoordeel mbt CO2 ambitie bij aanbestedingen in de GWW sector mbt werken	tot 25% van de werken	25% - 75% van de werken	Alle werken	Betreft gebruik van de CO2-Prestatieladder in aanbestedingen voor werken die door overheden of (publieke of private) netwerkbedrijven met BPKV in de markt worden gezet. Percentage op basis van de omzet in werken.	Toelichting aangepast
Integrale maatregel	Toepassing van gunningvoordeel mbt CO2 ambitie bij aanbestedingen in de GWW-mbt diensten	tot 25% van de werken.	25% - 75% van de werken.	Alle werken.	Betreft gebruik van de CO2-Prestatieladder in aanbestedingen voor diensten, uitgevraagd door overheden of (publieke of private) netwerkbedrijven, die met BPKV in de markt worden gezet.	Toelichting aangepast

CO₂-PRESTATIELADDER

					Percentage op basis van de omzet in diensten	
Integrale maatregel	CO2 uitstoot over de levensduur is criterium bij gunning van werken	tot 25% van de werken.	25% - 75% van de werken.	Alle werken.	Betreft werken die met BPKV (Beste Prijs Kwaliteit Verhouding) in de markt worden gezet, waarbij de MKI-waarde (Milieu Kosten Indicator) of vergelijkbaar instrument wordt ingezet als gunningscriterium. De bepaling van de CO2-uitstoot dient gebaseerd te zijn op de Europese standaard EN15804. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld [link https://www.dubocalc.nl/] Dubocalc (Nederland) of [link https://www.totem-building.be/] Totem (België) gebruikt worden. Percentage op basis van de omzet in werken.	Ongewijzigd.

2 Advies

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Integrale maatregel	Aandacht voor CO2-reductie in projecten NIET verkregen met gunningsvoordeel	Bij minstens 10% van de omzet in ontwerp opdrachten is er aantoonbare aandacht voor CO2-reductie.	Bij meer dan 50% van de omzet in ontwerp opdrachten is er aantoonbare aandacht voor CO2-reductie.	Bij alle ontwerp opdrachten is er aantoonbare aandacht voor CO2-reductie	Met ontwerp opdrachten worden projecten bedoeld die daadwerkelijk opdracht geworden zijn. Reductie ten opzichte van referentie ontwerp op basis van gangbare uitgangspunten voor betreffend	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					ontwerp. Toetsing middels steekproeven is voldoende.	
Integrale maatregel	CO ₂ -gerelateerd onderzoek en innovatie	2% tot 10% van onderzoek- en innovatiebudget wordt besteed aan onderwerpen die (mede) CO ₂ kunnen besparen	10% tot 20% van onderzoek- en innovatiebudget wordt besteed aan onderwerpen die (mede) CO ₂ kunnen besparen	Meer dan 20% van onderzoek- en innovatiebudget wordt besteed aan onderwerpen die (mede) CO ₂ kunnen besparen		Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Kennis en houding medewerkers m.b.t. CO ₂ -reductie in projecten	5% tot 25% van ingenieurs / ontwerpers / projectleiders heeft een cursus gehad waarin aantoonbaar aandacht voor belang, materialiteit en ontwerpmethoden CO ₂ -reductie is besteed.	25% tot 75% van ingenieurs/ontwerpers/projectleiders heeft cursus gehad waarin aantoonbaar aandacht voor belang, materialiteit en ontwerpmethoden CO ₂ -reductie is besteed	Meer dan 75% van ingenieurs / ontwerpers/ projectleiders heeft cursus gehad waarin aantoonbaar aandacht voor belang, materialiteit en ontwerpmethoden CO ₂ -reductie is besteed	Met ontwerpmethoden worden methodieken en systemen bedoeld zoals BREEAM, DuboCalc, Aanpak duurzame GWW, GreenCalc, EPA-U, EPA-W, LEED, GPR of andere. De cursus kan intern of extern zijn georganiseerd.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Dialogo m.b.t. CO ₂ met grote opdrachtgevers	CO ₂ -reductie is vast agendapunt in periodiek overleg met alle grote opdrachtgevers	CO ₂ -reductie is vast agendapunt in periodiek overleg met alle opdrachtgevers		Grote opdrachtgevers: organisaties waarvoor bedrijf jaarlijks meer dan >1 miljoen Euro aan opdrachten uitvoert.	Ongewijzigd.

3 Afval

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit efficiënter uitvoeren	Warmte en/of stoomlevering bij afvalverbranding	Bedrijf levert warmte en/of stoom aan een warmtenet ten behoeve van bedrijven of woningen met al haar afvalverbrandings-installaties.	Bedrijf neemt initiatieven om de energie-efficiency van haar installatie(s) te verbeteren, bijvoorbeeld door warmte- en/of stoomlevering uit te breiden.	Het meerjarige gemiddelde van de energie-efficiency van de installatie(s) van het bedrijf laten een verbetering zien.	De energie-efficiency kan bijvoorbeeld worden onderbouwd met de R1 waarde van een afvalverbrandingsinstallatie. De R1 waarde wordt berekend volgens Europese richtlijn 2008/98/EG	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Duurzame energie	Gebruik van hernieuwbare brandstof voor afvaldiensten		10% tot 20% van de brandstof die getankt wordt voor het wagenpark tbv afvaldiensten, zoals vuilniswagens en mobiele afvalpersen, is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Meer dan 20% van de brandstof die getankt wordt voor het wagenpark tbv afvaldiensten, zoals vuilniswagens en mobiele afvalpersen, is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoen aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie (bv door certificatie volgens ISCC of een ander systeem dat erkend wordt door de EU - zie [link https://ec.europa.eu/energy/node/74] de website van de Europese Commissie]. Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	Ongewijzigd.
Elektrificeren	Zero CO ₂ -emissie vuilniswagens en mobiele afvalpersen	Afvaldienst heeft tenminste 1 zero CO ₂ -emissie vuilniswagen of mobiele afvalpers	5% van het wagenpark voor afvaldiensten, zoals vuilniswagens en mobiele afvalpersen, is zero CO ₂ -emissie.	20% van wagenpark voor afvaldiensten, zoals vuilniswagens en mobiele afvalpersen, is zero CO ₂ -emissie.	Zero CO ₂ -emissie voertuigen: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric voertuigen (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel op waterstof zijn. Indien A als percentage meer is dan 5% of 20% van het wagenpark dan mag B of C ingevuld worden.	Toelichting aangepast

CO₂-PRESTATIELADDER

Integrale maatregel	Inzicht in vermeden CO ₂ als gevolg van de verwerking van afvalstromen	Bedrijf berekent en rapporteert vermeden ketenemissies voor minimaal 80% van de afvalstromen (massabasis) die zij verwerkt, en gebruikt daarbij het EpE-protocol of een vergelijkbare methode.	Bedrijf berekent en rapporteert vermeden ketenemissies voor 100% van de afvalstromen (massabasis) die zij verwerkt, en gebruikt daarbij het EpE-protocol of een vergelijkbare methode.	Bedrijf verbetert haar inzicht in vermeden ketenemissies door aantoonbaar jaarlijks onderdelen van de meest materiële ketens nauwkeuriger te rapporteren, bijvoorbeeld door gebruik te maken van emissiefactoren op basis van eigen metingen of specifieke emissiefactoren aangeleverd door ketenpartners.	Het EpE- protocol is een protocol voor de kwantificering van GHG emissies van afvalverwerking, zie [link http://www.epe-asso.org/en/protocol-quantification-greenhouse-gases-emissions-waste-management-activities-version-5-october-2013/ deze link]	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Realiseren verkoopbaar secundair materiaal	Bedrijf verkoopt op structurele basis een secundair materiaal dat zonder noemenswaardige bewerking (door de afnemer) geschikt is als grondstof in productieprocessen.	Bedrijf verkoopt op structurele basis meerdere secundaire materialen die zonder noemenswaardige bewerking (door de afnemer) geschikt zijn als grondstof in productieprocessen.	Bedrijf heeft jaarlijks overleg met de belangrijkste afnemende én aanleverende ketenpartners van deze secundaire materialen over verbetering van kwaliteit van het materiaal met het oog op up-cycling.	Secundair materiaal: een materiaal of grondstof afkomstig van een recycling- of verbrandingsproces. Hieronder kan bijvoorbeeld ook CO ₂ vallen dat als product aan derden wordt geleverd.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Inkoop van hulpstoffen – gebruik van secundaire materialen	Bedrijf onderzoekt mogelijkheden voor gebruik van secundaire materialen, in de eigen bedrijfsprocessen, ter vervanging van inkoop van 'virgin' materiaal.	Bedrijf gebruikt minimaal twee secundaire materialen, in de eigen bedrijfsprocessen, op structurele basis die 'virgin' materialen vervangen.		Secundair materiaal: een materiaal of grondstof afkomstig van een recycling- of verbrandingsproces. Virgin materiaal: materiaal dat niet eerder is gebruikt.	Ongewijzigd.

4 Bedrijfshallen en -terreinen

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
------	-----------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

Activiteit efficiënter uitvoeren	LED-buitenverlichting	>50% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting	100% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting		Percentage berekend naar oppervlakte bedrijventerreinen die verlicht moeten worden.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Infraroodverwarming		>5% van de verwarmde bedrijfshallen heeft infraroodverwarming	>75% van de verwarmde bedrijfshallen heeft infraroodverwarming.	Percentage berekend naar oppervlakte verwarmde bedrijfshallen. Voorwaarde is dat het bedrijf over 100% groene stroom beschikt op de locaties waar infraroodverwarming wordt ingezet, of zelf op die locaties netto meer duurzame elektriciteit opwekt dan nodig voor de eigen behoefte. Over groene stroom in Nederland zie [link https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/groene-stroom de website van SKAO], voor organisaties in België zie het [link https://www.co2-prestatieladder.be/nl/documenten Addendum Handboek CO2-Prestatieladder 3.1]	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Opwekking hernieuwbare elektriciteit (eigendom)	Het elektriciteitsgebruik van alle bedrijfshallen wordt tenminste voor 5% gedekt met eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Het elektriciteitsgebruik van alle bedrijfshallen wordt voor tenminste 50% gedekt met eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Het elektriciteitsgebruik van alle bedrijfshallen wordt voor tenminste 90% gedekt met eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Percentage van de eigen elektriciteitsbehoefte. De opgewekte elektriciteit moet ten goede komen van het bedrijf; voor elektriciteitsopwek niet voor eigen gebruik of via PPA (Power Purchase Agreement)-zie Categorie 'Organisatie algemeen'.	Verwijderd

CO₂-PRESTATIELADDER

Integrale maatregel	Erkende Maatregelen Gebouwen	De organisatie heeft voor alle bedrijfshallen de relevante 'Erkende Maatregelen voor gebouwen' geïmplementeerd of, voorzover in die lijst aangegeven, worden deze op natuurlijke momenten doorgevoerd.			<p>Zie [link https://data.rvo.nl/eml/de website van RVO]. Dit betreft ondermeer maatregelen mbt binnen- en buitenverlichting, energiebeheer, isolatie, ruimteventilatie en -verwarming en zonnecellen. Deze maatregelen zijn een uitwerking van de Nederlandse wettelijke verplichting om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in andere landen.</p> <p>Zie ook [link https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/vragen-antwoorden/informatieplicht/huur/ deze website] voor onderscheid tussen huurder en verhuurder</p>	Maatregel is aangepast.
---------------------	------------------------------	--	--	--	---	-------------------------

5 Bedrijfsprocessen

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
------	-----------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

Activiteit efficiënter uitvoeren	Reductie energieverbruik koeling / koelcellen	Het bedrijf heeft mogelijkheden tot energiebesparing bij koeling / koelcellen onderzocht conform de Erkende Maatregelen en implementeert deze.	Het bedrijf voert verdergaande besparende maatregelen door bij haar koeling / koelcellen en bereikt daarmee een extra CO ₂ -reductie van minstens 10% van de aan koeling gereduceerde uitstoot.	Het bedrijf voert verdergaande besparende maatregelen door bij haar koeling / koelcellen en bereikt daarmee een extra CO ₂ -reductie van minstens 20% van de aan koeling gereduceerde uitstoot.	NB-In Nederland betreft niveau A voor veel organisaties een wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer). De [link https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennisbank/erkende-maatregelen] zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting in Nederland om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in België.	Verwijderd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Reductie energieverbruik elektromotoren in bedrijfsprocessen	Het bedrijf heeft inzet van zuinige elektromotoren onderzocht conform de Erkende Maatregelen en implementeert deze.	Het bedrijf zet bij vervanging van alle elektromotoren in haar bedrijfsprocessen met een gemiddelde bedrijfstijd van meer dan 1500 uur per jaar, motoren met rendementsklasse IE3 of IE4 in.	Het bedrijf voert versnelde vervanging uit van elektromotoren in haar bedrijfsprocessen met een gemiddelde bedrijfstijd van 1500 uur per jaar, door motoren met rendementsklasse IE3 of IE4.	Beschrijving rendementsklassen, zie [link http://www.duurzaammkb.nl/tips/tip/1038/energiezuinige-elektromotor/ deze link] NB-In Nederland betreft niveau A voor veel organisaties een wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer). De [link https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennisbank/erkende-maatregelen] zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting om	Verwijderd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in België.	
Activiteit efficiënter uitvoeren	Opsporen perslucht lekkages	Bedrijf kan aantonen dat (alle) persluchtinstallatie(s) jaarlijks worden gecontroleerd op lekkages, conform de de Erkende Maatregelen.	Bedrijf kan aantonen dat alle persluchtinstallatie(s) 3-maandelijks worden gecontroleerd op lekkages, conform de de Erkende Maatregelen.		NB-In Nederland betreft niveau A voor veel organisaties een wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer). De [link https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/doelmatig-beheer/erkende-maatregelen] zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in België. Voor Best Practices, zie: [link https://www.rvo.nl/sites/default/files/2014/08/Best%20Practice%20Document%20Persluchtinstallatie.pdf] [deze link]	Verwijderd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Reductie of verduurzaming van verpakkingsmaterialen	De gemiddelde CO2-impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de	De gemiddelde CO2-impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de	De gemiddelde CO2-impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de	Het gaat om CO2-impact per geproduceerd product of in verhouding tot de productie-omzet. Bijvoorbeeld door slimmere verpakkingsmachines,	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

		afgelopen 5 jaar met >5% verlaagd.	afgelopen 5 jaar met >10% verlaagd.	afgelopen 5 jaar met >25% verlaagd.	verpakkingsontwerpen, verpakkingstoepassingen of gebruik van duurzamere materialen.	
Activiteit efficiënter uitvoeren	Afzuiging		Organisatie onderzoekt iedere drie jaar mogelijkheden om het energieverbruik van afzuiging te optimaliseren en neemt maatregelen om die optimalisatie te realiseren	Organisatie past innovatieve technieken toe om het energieverbruik voor afzuiging te optimaliseren en bespaart daarmee meer dan 25% op het energieverbruik voor afzuiging, ten opzichte van 5 jaar geleden	Innovaties kunnen bijvoorbeeld zijn Reifel-afzuiging (papierindustrie)	Maatregel is aangepast.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Warmteterugwinning		Organisatie onderzoekt iedere drie jaar mogelijkheden om door middel van warmteterugwinning in het productieproces het energieverbruik te optimaliseren en neemt maatregelen om die optimalisatie te realiseren	Organisatie past innovatieve technieken toe om door middel van warmteterugwinning het energieverbruik te optimaliseren en bespaart daarmee meer dan 25% op het energieverbruik voor verwarming / koeling in het productieproces, ten opzichte van 5 jaar geleden.		Maatregel is aangepast.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Erkende Maatregelen Faciliteiten	De organisatie heeft de relevante 'Erkende Maatregelen voor Faciliteiten' geïmplementeerd of, voorzover in die lijst aangegeven, worden deze op natuurlijke momenten doorgevoerd.			Zie [link https://data.rvo.nl/eml] de website van RVO]. Dit betreft ondermeer maatregelen mbt binnen- en buitenverlichting, energiebeheer, isolatie, ruimteventilatie en -verwarming en zonnecellen. Deze maatregelen zijn een uitwerking van de Nederlandse wettelijke verplichting om maatregelen met een TVT van minder dan 5	Nieuwe maatregel

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					<p>jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in andere landen.</p> <p>Zie ook [link https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/vragen-antwoorden/informatieplicht/huur/ deze website] voor onderscheid tussen huurder en verhuurder</p>	
Activiteit efficiënter uitvoeren	Erkende maatregelen Processen	De organisatie heeft de relevante 'Erkende Maatregelen voor Processen' geïmplementeerd, of voorzover in die lijst aangegeven, worden deze op natuurlijke momenten doorgevoerd.			<p>Zie [link https://data.rvo.nl/eml/de-website-van-rvo/]. Dit betreft ondermeer maatregelen mbt binnen- en buitenverlichting, energiebeheer, isolatie, ruimteventilatie en -verwarming en zonnecellen. Deze maatregelen zijn een uitwerking van de Nederlandse wettelijke verplichting om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in andere landen.</p> <p>Zie ook [link https://www.infomil.nl/ond</p>	Nieuwe maatregel

CO₂-PRESTATIELADDER

					erwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/vragen-antwoorden/informatieplicht/huur/ [deze website] voor onderscheid tussen huurder en verhuurder	
--	--	--	--	--	--	--

6 Bouwplaats

Maatregel	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit efficiënter uitvoeren	Energiebesparing bouwkeet	Tenminste 5% van de gebruikte bouwketen voldoet aan de eisen van het bouwbesluit 2012 voor tijdelijke gebouwen.	Tenminste 20% van de gebruikte bouwketen voldoet aan de eisen van het bouwbesluit 2012 voor tijdelijke gebouwen	Alle gebruikte bouwketen voldoen aan de eisen van het bouwbesluit 2012 voor tijdelijke gebouwen	Bedoeld worden de energetische eisen voor tijdelijke gebouwen (paragraaf 5.7 bouwbesluit 2012).	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Gebruik rijplaten of andere tijdelijke verharding om rolweerstand te verminderen	Bij onverharde ondergrond van bouwterrein en aanvoer routes worden de transportroutes altijd voorzien van tijdelijke verharding			Tijdelijke verharding betreft bijvoorbeeld het gebruik van rijplaten of stelconplaten	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Inkoop van groene stroom en/of stroom vergoed met GVO's	Minstens 50% stroom voor verbruik op het werk (bouwplaats) is groene stroom en/of afgedekt met nationale GVO's.	Minstens 75% stroom voor verbruik op het werk (bouwplaats) is groene stroom en/of afgedekt met nationale GVO's.	Minstens 100% stroom voor verbruik op het werk (bouwplaats) is groene stroom en/of afgedekt met nationale GVO's.	Stroomverbruik via tijdelijke afspraken op bouwplaats. Nationale GVO's: Garanties van Oorsprong die certificeren dat de stroom in hetzelfde land wordt opgewekt als gebruikt. Over groene stroom in Nederland zie	Verwijderd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/groenestroom de website van SKAO voor organisaties in België zie het https://www.co2-prestatieladder.be/nl/documenten/Addendum-Handboek-CO2-Prestatieladder-3.1	
Duurzame energie	Opwekking hernieuwbare elektriciteit op de bouwplaats			Tot 10% van de elektriciteit op de bouwplaats is van eigen hernieuwbare opwekking op de bouwplaats (via eigen investering of lease)	Percentage ten opzichte van totaal elektriciteitsgebruik gemiddeld voor alle bouwplaatsen van de organisatie. Voor elektriciteitsopwek niet voor eigen gebruik of via PPA (Power Purchase Agreement) zie Categorie 'Organisatie algemeen'.	Ongewijzigd.
Netflexibiliteit	Afstemming vraag en aanbod elektriciteit op bouwplaatsen			Organisatie heeft (pilot-)project om vraag en aanbod van elektriciteit op elkaar af te stemmen	Bijvoorbeeld door bemaling af te stemmen op gelijktijdige beschikbaarheid van groene stroom of gebruik van batterijen als buffer voor voor levering van elektriciteit aan het net. Het betreft hier niet het afsluiten van een dynamisch stroomcontract of regeling tbv congestiemanagement	Nieuwe maatregel
Toepassen duurzame energie	Levering van hernieuwbare brandstof op de bouwplaats		Bij projecten waar het bedrijf als hoofdaannemer brandstof op de bouwplaats verzorgt, zorgt het bedrijf ervoor dat minstens 10% van de totaal op	Bij projecten waar het bedrijf als hoofdaannemer brandstof op de bouwplaats verzorgt, zorgt het bedrijf ervoor dat meer dan 20% van de totaal op	Dit betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

			de bouwplaatsen getankte brandstof aantoonbaar hernieuwbare brandstof is.	de bouwplaatsen getankte brandstof aantoonbaar hernieuwbare brandstof is.	voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de [link https://ec.europa.eu/energy/node/74 EU] . Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van biobrandstof (Well-to-Wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	
--	--	--	---	---	---	--

7 Groenonderhoud

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Circulariteit	Opwerken van organische reststoffen tot verkoopbare grondstof	Bedrijf produceert en verkoopt op structurele basis een secundair materiaal gemaakt van organische reststoffen dat een aantoonbaar lagere CO ₂ footprint heeft dan composteren			bijvoorbeeld fermentatie (Bokashi) ipv composteren	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Eigen productie biogas			Bedrijf produceert biogas uit vergisting voor eigen gebruik of levering aan derden.		Ongewijzigd.

8 ICT-dienstverlening

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
------	-----------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

Activiteit efficiënter uitvoeren	Erkende Maatregelen datacentra	Het bedrijf heeft de relevante 'Erkende Maatregelen commerciële datacentra' geïmplementeerd.			Commerciële datacentra hebben al een wettelijke verplichting om deze [link https://www.infomil.nl/ond-erwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennis-bank/Erkende-Maatregelen] door te voeren. Deze maatregel is bedoeld voor andere organisaties met eigen datacentra. Het is een uitwerking van de wettelijke verplichting in Nederland (Energiezorg, Wet Milieubeheer) om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in België.	Verwijderd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Power Usage Effectiveness (PUE) van netwerken, datacenter-hardware en telefoniediensten		De PUE van netwerken, datacenterhardware en telefoniediensten wordt gemonitord en geëvalueerd met het oog op verbetering.	Netwerken, datacenterhardware en telefoniediensten zijn ontworpen met een PUE van maximaal 1,3.	Meer info over PUE, zie [link https://www.techopedia.com/definition/2117/power-usage-effectiveness-pue deze link]	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Inkoop groene stroom en/of stroom vergoend met GVO's	Meer dan 98% van de gebruikte elektriciteit is groene stroom of vergoend met nationale GVO's			Het betreft de elektriciteit gebruikt in kantoren, dus niet elektriciteit in proces of op de bouwplaats. Nationale GVO's: Garanties van	Verwijderd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					Oorsprong die certificeren dat de stroom in hetzelfde land wordt opgewekt als gebruikt. Over groene stroom in Nederland zie [link https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/groene-stroom] , voor organisaties in België zie [https://www.co2-prestatieladder.be/nl/documenten/het-Addendum-Handboek-CO2-Prestatieladder-3.1]	
--	--	--	--	--	--	--

9 Kantoren

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit efficiënter uitvoeren	Inkopen efficiënte hardware	Het bedrijf heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen voor producten met het Energy Star label of met een EPEAT registratie.	Het bedrijf heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen (indien beschikbaar) voor producten met het EPEAT Silver of Gold label.		Meer info over [link https://www.energystar.gov/productfinder/product/certified-computers/results] Energy Star] en [link https://globalelectronicsscouncil.org/ EPEAT]	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Afspraken energieprestatie bij huur	Bij het afsluiten of wijzigen van huurcontracten voor kantoorruimte is verbetering van de energieprestatie van het gebouw onderdeel van de onderhandelingen.	Bij alle nieuwe huurcontracten worden afspraken gemaakt over de verbetering van de energieprestatie van het gebouw, bijvoorbeeld een bonus/malusafpraak ten opzichte van de vooraf	Bij alle nieuwe huurcontracten wordt een huurprijs inclusief energie inclusief gekwantificeerde besparingsdoelstellingen bedongen, bijvoorbeeld in een GreenLease-overeenkomst.	Voor GreenLease-overeenkomsten zie bijvoorbeeld [link https://www.platformduurzamehuisvesting.nl/greenlease-menukaart/ deze website]	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

			afgesproken gebouwgebonden verwarmings- en koelenergie.			
Activiteit efficiënter uitvoeren	Benchmarking en optimalisatie energieverbruik	Van minimaal 75% van de kantoren wordt de hoofdmeterdata geregistreerd en jaarlijks gebenchmarkt met gelijksoortige panden (via Milieubarometer, e-nolis of vergelijkbaar).	Bij minimaal 75% van de kantoren worden naast de hoofdmeter ook submeters toegepast en analysesoftware gebruikt om verbeteringsmogelijkheden op het spoor te komen.	Bij minimaal 75% van de kantoren past de organisatie software toe die automatisch verbeteringen in de installaties opspoot en toepast.	Percentage kantoren gemeten naar gebruiksoppervlak.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Actief energiemangement kantoren	Bij minimaal 50% van de kantoren doet de organisatie aan actief energiemangement, ondersteund door een gebouwbeheer-systeem.	Bij minimaal 50% van de kantoren doet de organisatie aan actief energiemangement, ondersteund door een gebouwbeheer-systeem inclusief terugkoppeling van het energieverbruik naar de gebruikers van het gebouw (bijvoorbeeld een paneel in de hal)	Bij minimaal 90% tot 100% van de kantoren doet de organisatie aan actief energiemangement, ondersteund door een gebouwbeheer-systeem inclusief terugkoppeling van het energieverbruik naar de gebruikers van het gebouw (bijvoorbeeld een paneel in de hal)	NB deze maatregel is voor kantoor-organisaties in Nederland al wettelijk verplicht. Percentage kantoren gemeten naar gebruiksoppervlak. Energiemangement voor een kantoor houdt in dat het energiegebruik van het kantoor continue wordt gemonitord en geanalyseerd, met een energieregistratie en bewakingssysteem (EBS), zoals gedefinieerd in de link https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennisbank/Erkende-Maatregelen en dat op basis van bevindingen acties worden in gezet om het energiegebruik te reduceren. De a href="https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennis	Verwijderd.

CO₂-PRESTATIELADDER

					<p>Erkende Maatregelen zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer) in Nederland om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in België.</p>	
Activiteit efficiënter uitvoeren	Optimalisatie klimaatinstallaties	Bij alle kantoren die de afgelopen 5 jaar in gebruik zijn genomen is de klimaatinstallatie geoptimaliseerd door een professioneel installatiebedrijf.	Bij minimaal 75% van alle kantoren wordt de klimaatinstallatie tenminste elke 5 jaar geoptimaliseerd door een professioneel installatiebedrijf.		<p>Percentage kantoren gemeten naar gebruiksoppervlak. Optimalisatie van klimaatinstallaties kan op meerdere manieren waaronder: stooklijnen instellen, zomernachtventilatie toepassen, kloktijden aanpassen, filters op tijd vervangen, statisch of dynamisch luchtzijdig en/of waterzijdig inregelen.</p>	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Erkende Maatregelen gebouwen	De organisatie heeft voor alle kantoren de 'Erkende Maatregelen voor gebouwen' geïmplementeerd of, voorzover in die lijst aangegeven, worden deze op natuurlijke momenten doorgevoerd.			<p>Zie [link]https://data.rvo.nl/eml de website van RVO]. Dit betreft ondermeer maatregelen mbt binnen- en buitenverlichting, energiebeheer, isolatie, ruimteventilatie en -verwarming en zonnecellen. Deze maatregelen zijn een uitwerking van de Nederlandse wettelijke</p>	Maatregel is aangepast.

CO₂-PRESTATIELADDER

					<p>verplichting om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Deze maatregelen kunnen ook relevant zijn voor organisaties in andere landen.</p> <p>Zie ook [link]https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/vragen-antwoorden/informatieplicht/huur/ [deze website] voor onderscheid tussen huurder en verhuurder</p>	
Activiteit efficiënter uitvoeren	Toepassen energie efficiënte printers		Pas standaard printers toe met een hoge energie-efficiency		<p>Hiervoor gelden de volgende maximum-waarde voor het vermogen tijdens printen of het vermogen per week: (gebaseerd op TEC-waarde Typical Electricity Consumption bepaald in het kader van EnergyStar, deze kunt u opvragen bij uw leverancier):</p> <p>A4 office printers en multifunctionals zowel zwart-wit als kleur: Maximaal 50 watt tijdens printen of maximaal 0,3 kWh/week</p> <p>A3 office printers en multifunctionals zowel zwart-wit als kleur van 15 ppm tot 35</p>	Nieuwe maatregel

CO₂-PRESTATIELADDER

					ppm: maximaal 150 watt tijdens printen of maximaal 0,3 kWh/week A3 office printers en multifunctionals zowel zwart-wit als kleur van 35 tot ppm 100 ppm: maximaal 200 watt tijdens printen of Maximaal 0,3 kWh/week	
Duurzame energie	Verwarming met groen gas		Minstens één kantoor wordt verwarmd met groen gas .	>50% van het gebruiksoppervlak wordt verwarmd met groen gas	Meer info over groen gas zie [link https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/groengas] . Voor organisaties in België kan groen gas aangetoond worden met GvO's uit de EU, indien er geen Belgisch alternatief is. Let op deze maatregel is niet voor CO ₂ -gecompenseerd gas.	Ongewijzigd.
Electrificeren	Beschikbaar maken laadpalen elektrische voertuigen	Minimaal 1 laadpaal per 20 parkeerplaatsen	Minimaal 1 laadpaal per 10 parkeerplaatsen	Minimaal 1 laadpaal per 10 parkeerplaatsen + actieve rol bij optimaliseren energiehuishouding kantoor/elektriciteitsnetwerk	1 Laadpaal per 20 parkeerplaatsen is de [link https://www.vakcentrum.nl/actueel/2019/openbaar/02-februari/nieuwe-regels-verplichting-laadpalen-op-parkeerterreinen] Europese norm] voor bestaande gebouwen vanaf 2025. 1 Laadpaal per 10 parkeerplaatsen geldt vanaf maart 2020 voor nieuwbouw/renovatie.	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Integrale maatregel	Verbeteren Energielabel kantoren	Het gemiddeld Energielabel van kantoren is B of C	Het gemiddeld Energielabel van kantoren is A		Vanaf 1 januari 2023 geldt een verplicht energielabel niveau C voor kantoren, groter dan 100 m ² . Het gemiddeld Energielabel is te berekenen o.b.v. de energie-index en gebruiksoppervlakte, beide vermeld op Energielabel utiliteitsbouw. Middel dit voor alle kantoren in gebruik (eigendom of huur). Deze maatregel dekt ook individuele besparingsmaatregelen zoals isolatie, LED-verlichting, ketelvervanging en zonwering.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Gasloze kantoren		Minimaal 10% van alle kantoren is gasloos.	Minimaal 50% van alle kantoren is gasloos.	Percentage kantoren (gehuurd of in eigendom) gemeten naar gebruiksoppervlak. Gasloze kantoren dienen zodanig ontworpen en gebouwd te zijn dat het primair fossiel energieverbruik (volgens [link https://www.gebouwenergieprestatie.nl/INTA8800] of gelijkwaardige norm in het kader van de Europese Richtlijn Energieprestatie Gebouwen - EPBD) daadwerkelijk lager is in vergelijking met gasverwarming.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Locatiekeuze bij openbaar vervoer	Tenminste 25% gebouwoppervlak is gelegen nabij openbaar vervoer (maximaal 500m)	Tenminste 50% gebouwoppervlak is gelegen nabij openbaar vervoer (maximaal 500m)	Alle kantoorlocaties zijn gelegen nabij openbaar vervoer (maximaal 500m)	Onderdeel van de 10 maatregelen van de [link https://www.andersreizen.nl] Coalitie Anders Reizen].	Maatregel is aangepast.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

Netflexibiliteit	Netbewust laden	Organisatie heeft voor minstens één locatie met laadpalen, netbewust laden ingevoerd.	Organisatie heeft voor 25% van haar laadpalen, netbewust laden ingevoerd.	Bijvoorbeeld door inzet van accucapaciteit of actieve sturing op flexibel opladen van bouw materieel op/bij bouwplaatsen, eventueel in samenwerking met de Netbeheerder	Netbewust laden betekent laden binnen de grenzen van de lokaal beschikbare netcapaciteit, op basis van informatie die de netbeheerder hiervoor kan bieden: zie bijvoorbeeld [link https://www.raivereniging.nl/actueel/nieuws/forse-piekreductie-bij-slim-laden/ deze website]	Nieuwe maatregel
Toepassen duurzame energie	Inkoop groene stroom en/of stroom vergoend met GVO's	Meer dan 75% van de gebruikte elektriciteit is groene stroom of vergoend met nationale GVO's	Meer dan 98% van de gebruikte elektriciteit is groene stroom of vergoend met nationale GVO's		Het betreft de elektriciteit gebruikt in kantoren, dus niet elektriciteit in proces of op de bouwplaats. Over groene stroom in Nederland zie [link https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/groene-stroom/ de website van SKAO] , voor organisaties in België zie [link https://www.co2-prestatieladder.be/nl/documenten/het-Addendum-Handboek-CO2-Prestatieladder-3.1]	Verwijderd.
Toepassen duurzame energie	Opwekking hernieuwbare elektriciteit (eigendom)	Het elektriciteitsgebruik wordt voor 5% tot 25% gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Minstens 25% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Minstens 50% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	Percentage van de eigen elektriciteitsbehoefte mbt kantoren. Voor elektriciteitsopwek niet voor eigen gebruik of via PPA (Power Purchase Agreement) zie Categorie 'Organisatie algemeen'.	Verwijderd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Toepassen duurzame energie	Gebruik duurzame warmte en/of warmtekoude-opslag (WKO)	Voor 10% tot 50% van het gebruikersoppervlak wordt duurzame warmte toegepast voor ruimteverwarming.	Voor 50% tot 80% van het gebruikersoppervlak wordt duurzame warmte toegepast voor ruimteverwarming.	Voor meer dan 80% van het gebruikersoppervlak wordt duurzame warmte toegepast voor ruimteverwarming.	Duurzame warmte kan afkomstig zijn van (groen) gas, restwarmte, warmtepompen, biomassa, bodem en zonne-energie.	Toelichting aangepast
----------------------------	--	---	---	--	---	-----------------------

10 Logistiek & transport

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit efficiënter uitvoeren	Gebruik efficiëntere diesel of smeeroilie	20% tot 50% van de ingezette vrachtwagens (in eigendom of lease) gebruikt altijd speciale diesel of smeeroilie waarmee aantoonbaar tenminste 3% brandstofbesparing wordt bereikt t.o.v. gebruik van normale diesel of smeeroilie.	Ten minste 50% van de ingezette vrachtwagens (in eigendom of lease) gebruikt altijd speciale diesel of smeeroilie waarmee aantoonbaar tenminste 3% brandstofbesparing wordt bereikt t.o.v. gebruik van normale diesel of smeeroilie.	Ten minste 75% van de ingezette vrachtwagens (in eigendom of lease) gebruikt altijd speciale diesel of smeeroilie waarmee aantoonbaar tenminste 3% brandstofbesparing wordt bereikt t.o.v. gebruik van normale diesel of smeeroilie.	Dit betreft verschillende typen diesel en smeeroilie waarvan door onafhankelijke partijen moet zijn aangetoond dat ze 3% of meer brandstofbesparing opleveren t.o.v. normale diesel, volgens opgave van de brandstof- of smeeroilieleverancier. Gebruik speciale diesels of smeeroilie kan conflicteren met garantiebepalingen van motorproducenten. Neem hierover contact met uw leverancier. Voor gebruik biobrandstof zie aparte maatregel.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Tegengaan stationair draaien vrachtwagens	Bedrijf maakt afspraken met chauffeurs over het tegengaan van stationair draaien en kan dit aantonen.	Start-stop systeem toegepast bij < 25% van in gebruik zijnde vrachtwagens (eigendom, lease).	Start-stop systeem toegepast bij >25% van de in gebruik zijnde vrachtwagens (eigendom, lease).		Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Activiteit efficiënter uitvoeren	Gebruik energiezuinige banden		Bij aanschaf van nieuwe banden worden alleen banden aangeschaft met energielabel B (criterium rolweerstand) of beter.	Bij aanschaf van nieuwe banden worden alleen banden aangeschaft met energielabel A (criterium rolweerstand) of beter.	in 2012 is een Europees bandenlabel ingevoerd met verschillende indicatoren, sinds 2021 geldt het ook voor zwaardere vrachtwagens. Één daarvan betreft rolweerstand wat bepalend is voor brandstofefficiëntie.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Lean and Green Logistics	Bedrijf heeft de Lean & Green Award.	Bedrijf heeft één Lean & Green Star.	Bedrijf heeft twee of drie Lean & Green Stars.	Voor meer informatie in Nederland zie [link https://lean-green.nl/ Lean Green] Voor Belgische organisaties zie [link https://vil.be/lean-green/lean-and-green-award/ VIL]	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Minimalisatie transportkilometers	De organisatie minimaliseert structureel transportkilometers door voortdurende aandacht voor routeplanning optimalisatie				Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Stimuleren zuinig rijden door Het Nieuwe Rijden	Minstens 75% van de chauffeurs is op cursus "het nieuwe rijden" geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus	Minstens 90% van de chauffeurs is op cursus "het nieuwe rijden" geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.		Onder 'chauffeurs' worden ook bestuurders van tractoren begrepen.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Aanschaf zuinigere vrachtwagens	Bij aanschaf of lease nieuwe vrachtwagens wordt gekozen voor vrachtwagens met een brandstofverbruik dat minimaal 5% lager ligt dan de standaard in de markt	Bij aanschaf of lease nieuwe vrachtwagens wordt gekozen voor vrachtwagens met een brandstofverbruik dat minimaal 15% lager ligt dan de standaard in de markt	Bij aanschaf of lease nieuwe vrachtwagens wordt gekozen voor vrachtwagens met een brandstofverbruik dat minimaal 30% lager ligt dan de standaard in de markt	De standaard in de markt te bepalen door het bedrijf, bijvoorbeeld o.b.v. bestaand marktonderzoek, of door gemiddelde te nemen van 5 vergelijkbare alternatieven, op basis van het VECTO CO ₂ -certificaat (VECTO = vehicle energy consumption calculation)	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					tool). Dit certificaat moet uw leverancier kunnen overleggen	
Activiteit efficiënter uitvoeren	Stimuleren zuinig rijden door Monitoring	Monitoring brandstofgebruik en 3-maandelijkse terugkoppeling naar bestuurders.	Toepassing brandstofmanagementsysteem met registratie van rijgedrag en directe terugkoppeling aan chauffeur	Toepassing black box systeem met directe terugkoppeling en feedback vanuit organisatie (Toolbox meeting oid).		Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Verwarming vrachtwagen: standkachel i.p.v. koelwater van de motor		Standkachel i.p.v. koelwater van de motor toepast bij minder dan 75% van de vrachtwagens	Standkachel i.p.v. koelwater van de motor toepast bij meer dan 75% van de vrachtwagens	Volgens onderzoek van TNO/Cumela leidt een standkachel ten opzichte van gebruik koelwater voor verwarming tot 2-5% CO ₂ -besparing?	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Koeling vrachtwagen: gebruik standairco			Toepassing standairco op vrachtwagens. Minimaal één systeem in gebruik.	Standairco is een aircosysteem waarbij koude tijdens gebruik materieel wordt opgeslagen en daarna de cabine koel kan houden.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Controle juiste bandenspanning vrachtauto's	3-maandelijkse controle bandenspanning bij alle vrachtauto's				Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Toepassing hybride vrachtwagens			Minimaal één hybride vrachtwagen in gebruik		Ongewijzigd.
Duurzame energie	Gebruik van hernieuwbare brandstof als vervanging van fossiele brandstof		10% - 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof.	Meer dan 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbarebrandstof.	Dit betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					erkend wordt door de [link https://ec.europa.eu/energy/node/74 EU] . Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	
Elektrificeren	Zero CO ₂ -emissie vrachtwagen		1% van vrachtwagens (in eigendom of lease) bestaat uit zero CO ₂ -emissie vrachtwagens.	5% van vrachtwagens (in eigendom of lease) bestaat uit zero CO ₂ -emissie vrachtwagens.	Zero CO ₂ -emissie vrachtwagen: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric voertuigen (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Afweging rijden/varen		Indien mogelijk en zinvol krijgt varen de voorkeur boven rijden. Deze afweging is procedureel vastgelegd		Deze maatregel is alleen relevant voor civieltechnische werken	Ongewijzigd.

11 Materiaalgebruik / Scope 3

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Circulariteit	Toepassen van producten van duurzaam beton		Voor toepassingen van betonproducten waar de organisatie als opdrachtnemer keuzevrijheid heeft, volgt de organisatie de geldende	Voor toepassingen van betonproducten waar de organisatie als opdrachtnemer keuzevrijheid heeft, past de organisatie betonproducten toe die een lagere MKI-waarde	Zie voor de geldende minimum eisen voor betonproducten [link https://www.duurzame-infra.nl/roadmaps-uitvoering/minimale-eisen-aan-duurzaamheid deze website] .	Maatregel is aangepast.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

			minimum-eisen voor de MKI-waarde	hebben dan de geldende minimum-eisen	NB Deze eisen worden periodiek aangescherpt	
Circulariteit	Toepassen asfaltmengsels met lage milieu-impact		Voor toepassingen van asfaltmengsels waar de organisatie als opdrachtnemer keuzevrijheid heeft, volgt de organisatie de geldende minimum-eisen voor de MKI-waarde	Voor toepassingen van asfaltmengsels waar de organisatie als opdrachtnemer keuzevrijheid heeft, past de organisatie asfaltmengsels toe die een lagere MKI-waarde hebben dan de geldende minimum-eisen	Zie voor de geldende minimum eisen voor asfaltmengsels [link https://www.duurzame-infra.nl/roadmaps-uitvoering/minimale-eisen-aan-duurzaamheid deze website]. NB Deze eisen worden periodiek aangescherpt	Maatregel is aangepast.
Circulariteit	Toepassen van duurzamere betonmortels		Voor toepassingen van betonmortels waar de organisatie als opdrachtnemer keuzevrijheid heeft, volgt de organisatie de geldende minimum-eisen voor de MKI-waarde	Voor toepassingen van betonmortels waar de organisatie als opdrachtnemer keuzevrijheid heeft, past de organisatie betonmortels toe die een lagere MKI-waarde hebben dan de geldende minimum-eisen	Zie voor de geldende minimum eisen voor betonmortels [link https://www.duurzame-infra.nl/roadmaps-uitvoering/minimale-eisen-aan-duurzaamheid] de website]. NB Deze eisen worden periodiek aangescherpt	Nieuwe maatregel
Integrale maatregel	Ontwikkeling extra reducerende maatregelen	Bedrijf neemt in één of meer projecten aantoonbaar maatregelen die leiden tot extra CO ₂ -reductie en organiseert daarvoor financiering.	Bedrijf neemt in minstens 20% van haar projecten aantoonbaar maatregelen die leiden tot extra CO ₂ -reductie en organiseert daarvoor financiering.	Bedrijf neemt in minstens 50% van haar projecten aantoonbaar maatregelen die leiden tot extra CO ₂ -reductie en organiseert daarvoor financiering.	Extra CO ₂ -reducerende maatregelen: bedoeld worden maatregelen in scope 3 die niet vallen binnen het maatregelpakket uit het plan van aanpak dat het bedrijf hanteert in het kader van de CO ₂ -Prestatieladder.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Opvragen van LCA- of MKI-informatie van producten en materialen	Bij selectie en inkoop van materialen vraagt de organisatie LCA- of MKI-informatie op bij de leverancier. Deze informatie weegt altijd mee bij selectie van materialen.	Bedrijf stelt expliciete eisen aan de CO ₂ -uitstoot van materialen, bepaald op basis van LCA- of MKI gegevens, en controleert of aan deze eisen voldaan wordt.		LCA- of MKI-informatie betreft een EPD (Environmental Product Declaration) op basis van een extern getoetste LCA (levenscyclus analyse) of vergelijkbare informatie. De EPD dient volgens EN15804	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

					opgesteld te zijn. Voor een overzicht van EPD's zie in Nederland [link https://www.mrpi.nl/certificering MRPI] en in België [link https://www.health.belgium.be/en/database-environmental-product-declarations-epd Health Belgium]	
Integrale maatregel	Leveren van LCA- of MKI-informatie van producten en materialen		Organisatie voorziet tenminste 25% van haar producten bestemd voor verkoop van LCA- of MKI-informatie	Organisatie voorziet tenminste 50% van producten bestemd voor verkoop van LCA- of MKI-informatie	Percentages gerelateerd aan totale omzet van productverkoop. LCA- of MKI-informatie betreft een EPD (Environmental Product Declaration) op basis van een extern getoetste LCA (levenscyclus analyse) of vergelijkbare informatie. De EPD dient volgens EN15804 opgesteld te zijn. Voor een overzicht van EPD's zie in Nederland [link https://www.mrpi.nl/certificering link] en in België [link https://www.health.belgium.be/en/database-environmental-product-declarations-epd deze link]	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Afstand tot materiaal-leveranciers		De organisatie kiest materiaalleveranties mede aan de hand van geografische			Maatregel is aangepast.

CO₂-PRESTATIELADDER

			herkomst om uitstoot te minimaliseren			
Vastleggen CO2	Vastlegging CO2 door verwerking van materialen			Bedrijf zet bouwmaterialen in die in de gebruiksfase CO2 langdurig vastleggen door verwerking, en rapporteert de CO2-reductie als gevolg daarvan.	Het gaat om bouwmaterialen die in de gebruiksfase langdurig een hoeveelheid CO2 vastleggen door verwerking, waardoor de netto CO2-impact van het materiaal over de gehele levenscyclus positief wordt. De leverancier van het materiaal dient de netto CO2-impact te onderbouwen met een onafhankelijk getoetste LCA. Onder deze maatregel valt niet het kortcyclisch vastleggen van CO2, zoals het geval is bij toepassing van houten producten of het planten van bomen.	Ongewijzigd.

12 Materieel

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit efficiënter uitvoeren	Monitoring individuele mobiele werktuigen op brandstofgebruik en aantal draaiuren	Monitoring van brandstofverbruik 25% tot 75% van het aantal mobiele werktuigen	Monitoring van brandstofverbruik voor minstens 75% van het aantal mobiele werktuigen met online uitlezen en analyseren vlootgegevens.	Monitoring van brandstofverbruik voor minstens 90% van het aantal mobiele werktuigen met online uitlezen en analyseren vlootgegevens.	Handmatig of aflezen uit het motormanagement systeem of online, terugkoppeling van resultaten aan bestuurder en/of leidinggevende.	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

Activiteit efficiënter uitvoeren	Het nieuwe stallen		Bedrijf maakt afspraken met collega-bedrijven over het bij elkaar stallen van materieel om transportkilometers met materieel te beperken.		Cumela sector-initiatief	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Toepassing hybride aggregaat		Bedrijf zet tenminste één hybride aggregaat in.	Tenminste 20% van de aggregaten die het bedrijf inzet zijn hybride.	Een hybride aggregaat bestaat uit een aggregaat met accupakket	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Brandstof: Toepassing mobiele werktuigen op basis van een hybride systeem/technologie.	Het bedrijf kan aantonen dat het minimaal één mobiel werktuig in gebruik heeft dat gebaseerd is op hybride technologie, waarbij het bedrijf kan aantonen dat deze machine minder CO ₂ -emissies uitstoot dan een gelijksoortige conventionele machine.	Het bedrijf kan aantonen dat het meerdere mobiele werktuigen in gebruik heeft die gebaseerd zijn op hybride technologie, waarbij het bedrijf kan aantonen dat deze machines minder CO ₂ -emissies uitstoten dan een gelijksoortige conventionele machine.		Het betreft hier bijvoorbeeld hybride aangedreven kranen, hybride betonmixers en hybride aangedreven tractoren en mobiele werktuigen voor grondverzet. Deze maatregel geldt niet voor heftrucks en aggregaten; zie de separate maatregelen daarvoor.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Cursus het Nieuwe Draaien	Het bedrijf kan aantonen dat <25% van de machinisten en/of <25% van voormannen en planners een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Het bedrijf kan aantonen dat 25% tot 75% van de machinisten en/of 25% tot 75% van voormannen en planners een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Het bedrijf kan aantonen dat minstens 75% van de machinisten en/of minstens 75% van voormannen en planners een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Onder voormannen, planners kunnen ook uitvoerders verstaan worden. In algemene zin gaat het om bewustwording onder machinisten en leidinggevenden. Erkende opleiders beschikken over een branche-erkend trainingscertificaat Het Nieuwe Draaien. Meer informatie zie www.bmwt.nl . Ook in Vlaanderen zijn diverse opleidingen beschikbaar.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Aanschaf zuinigere machines	Het bedrijf kan aantonen dat ze in minimaal 75% van de machineaankopen in de	Het bedrijf kan aantonen dat ze in minimaal 90% van de machineaankopen in de		Bron is BMWT	Maatregel is aangepast.

CO₂-PRESTATIELADDER

		afgelopen 2 jaar bij de keuze tussen gelijksoortige machines de voorkeur geeft aan de machine met het laagste brandstof- en/of energieverbruik.	afgelopen 2 jaar bij de keuze tussen gelijksoortige machines de voorkeur geeft aan de machine met het laagste brandstof- en/of energieverbruik.			
Activiteit efficiënter uitvoeren	Start-stop systeem op mobiele werktuigen	Start-stop systeem toegepast bij < 25% van het aantal mobiele werktuigen (kranen, graafmachines e.d.)	Start-stop systeem toegepast bij 25% tot 75% van het aantal mobiele werktuigen (kranen, graafmachines e.d.)	Start-stop systeem toegepast bij > 75% van het aantal mobiele werktuigen (kranen, graafmachines e.d.)	Of een gelijksoortig systeem, zoals automatische motorstop. Meer info over besparing zie [link https://www.tno.nl/media/3366/memo_brandstofverbruik_bouwmachines_2014_tm_not_0100007452_tc.pdf] [deze link]	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Systeem van voorverwarming van de motor ter voorkoming van een koude start	Systeem/technische voorziening toegepast bij < 10% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.)	Systeem/technische voorziening toegepast bij < 25% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.)	Systeem/technische voorziening toegepast bij > 25% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.)	Onder dit systeem wordt verstaan een standkachel, elektrische motorblokverwarming of vergelijkbaar. Meer info over besparing zie [link https://www.tno.nl/media/3366/memo_brandstofverbruik_bouwmachines_2014_tm_not_0100007452_tc.pdf] [deze link]	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Controle juiste bandenspanning	Maandelijkse controle bandenspanning bij 25%- 75% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.)	Maandelijkse controle bandenspanning bij > 75% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.)	Maandelijkse controle bandenspanning bij alle machines (kranen, graafmachines e.d.)	Bron: TNO, Cumela, BMW: omvang besparing onbekend.	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Gebruik van hernieuwbare brandstof als vervanging van fossiele brandstof		10% tot 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof.	Meer dan 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar herieuwbare brandstof.	Dit betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie,	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

					(bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de [link https://ec.europa.eu/energy/node/74 EU] . Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	
Duurzame energie	Toepassing aggregaat op hernieuwbare energie			Bedrijf heeft tenminste één aggregaat dat voor tenminste 50% draait op hernieuwbare brandstof of zonnecellen.	Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de [link https://ec.europa.eu/energy/node/74 EU] . Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Mobiel werktuig of			Minimaal één werktuig dat volledig draait op biogas, lokaal geproduceerd.		Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

	tractor op biogas					
Elektrificeren	Elektrificeren handgereedschap	Waar mogelijk maakt bedrijf gebruik van elektrisch handgereedschap in plaats van handgereedschap op brandstof.	Aantoonbaar beleid vervanging / invoering elektrisch handgereedschap in plaats van handgereedschap op brandstof.			Ongewijzigd.
Elektrificeren	Zero CO2-emissie heftrucks	Gebruik binnen: 100% van de heftrucks zijn zero CO2-emissie. Gebruik buiten: 25% van de heftrucks zijn zero CO2-emissie.	Gebruik binnen: 100% van de heftrucks zijn zero CO2-emissie. Gebruik buiten: 50% van de heftrucks zijn zero CO2-emissie.	Alle heftrucks, zowel voor binnen als voor buiten gebruik zijn zero CO2-emissie.	Zero CO2-emissie heftrucks: zonder lokale CO2-emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric heftrucks (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof.	Ongewijzigd.
Elektrificeren	Toepassing zero CO2-emissie mobiele werktuigen		Het bedrijf kan aantonen dat het minimaal één mobiel werktuig in gebruik heeft dat gebaseerd is op zero CO2-emissie technologie.	Het bedrijf kan aantonen dat het meerdere mobiele werktuigen in gebruik heeft dat gebaseerd is op zero CO2-emissie technologie.	Zero CO2-emissie mobiele werktuigen: zonder lokale CO2-emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric werktuigen zijn (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of werktuigen met een brandstofcel en groene energiedrager (zoals waterstof, methanol of mierenzuur). Deze maatregel geldt niet voor heftrucks, aggregaten en elektrisch handgereedschap; zie de separate maatregelen daarvoor.	Ongewijzigd.
Elektrificeren	Zero CO2-emissie aggregaat			Bedrijf zet tenminste één zero CO2-emissie aggregaat in.	Aggregaat zonder lokale CO2-emissies tijdens gebruik. Dit is bijvoorbeeld een aggregaat met een brandstofcel en waterstof.	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Integrale maatregel	Onderhoud materieel conform fabrieksopgave	Het bedrijf kan aantonen dat tenminste 75% van het materieel wordt onderhouden conform fabrieksopgave en onderhoudsprogramma.	Het bedrijf kan aantonen dat tenminste 75% van het materieel wordt onderhouden conform fabrieksopgave en onderhoudsprogramma; en slaagt erin de instelling van materieel met hoog energiegebruik zodanig te optimaliseren zodat deze minder energie verbruiken voor dezelfde werkzaamheden.	Het bedrijf kan aantonen dat 100% van het materieel wordt onderhouden conform fabrieksopgave en onderhoudsprogramma; en slaagt erin de instelling van materieel met hoog energiegebruik zodanig te optimaliseren zodat deze minder energie verbruiken voor dezelfde werkzaamheden.		Maatregel is aangepast.
---------------------	--	---	---	--	--	-------------------------

13 Onderaannemers en leveranciers

Type	Maatregel	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit beperken	Selectie onderaannemers en/of leveranciers op reisafstand		Bedrijf stelt expliciete eisen t.a.v. reisafstand van onderaannemers werkzaam op projecten			Maatregel is aangepast.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Cursus het Nieuwe Draaien	Bedrijf stelt expliciete eisen aan onderaannemers t.a.v. Het Nieuwe Draaien.	Het bedrijf kan aantonen dat 25% tot 75% van de machinisten en/of 25% tot 75% van voormannen en planners van onderaannemers een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Het bedrijf kan aantonen dat minstens 75% van de machinisten en/of minstens 75% van voormannen en planners van onderaannemers een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	In algemene zin gaat het om bewustwording onder machinisten en leidinggevendenden van onderaannemers. Erkende opleiders beschikken over een branche-erkend trainingscertificaat Het Nieuwe Draaien. Meer informatie in Nederland zie [link https://www.bmwt.nl] de website van BMWT], voor	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

					Belgische organisaties zie [link https://vil.be/lean-green/lean-and-green-award/ deze link]	
--	--	--	--	--	--	--

14 Organisatie algemeen

Maatregel	Type	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Drukwerk	Drukwerk met een lage CO ₂ -Footprint		Bij uitbesteding van drukwerk vraagt de organisatie naar de CO ₂ -footprint van het drukwerk en om mogelijke alternatieven met een lagere CO ₂ -footprint		De footprint van drukwerk kan berekend worden met [link https://eu.climatecalc.eu/Climatecalc certificeert drukkerijen voor het uitvoeren van berekeningen van de footprint van drukwerk	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Opwekking duurzame energie (tbv derden)			Levering van een hoeveelheid zelf opgewekte of geproduceerde duurzame energie aan derden waardoor bij deze derden CO ₂ -emissies worden vermeden met een substantiële omvang (tenminste 10% van de footprint (scope 1 en 2) van de gecertificeerde organisatie).	Voor de berekening van de emissies kunnen bijvoorbeeld het [link http://www.epe-asso.org/en/protocol-quantification-greenhouse-gases-emissions-waste-management-activities-version-5-october-2013/ EpE protocol] of het [link https://www.rvo.nl/sites/default/files/Protocol%20Monitoring%20HE%20Interactief%20V3.pdf Protocol Monitoring Hernieuwbare energie] (bijlage vermeden emissies) worden gehanteerd. De vermeden	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					emissies moeten als aparte categorie worden gerapporteerd in de emissie-inventaris van de organisatie, met verwijzing naar de gehanteerde berekeningsmethode.	
Duurzame energie	Eigen productie groene waterstof			Productie van groene waterstof in eigen bedrijf of via deelname in pilotproject of samenwerkingsverband tbv eigen gebruik of verkoop derden	Met groene waterstof wordt bedoeld waterstof geproduceerd met behulp van duurzame bronnen. Voorbeelden: [[link https://www.vermeulengroep.com/waterstof-uit-bermgras/Zonneweide Bermgras] en [[link https://allesoverwaterstof.nl/mega-waterstofproject-opgestart-in-nieuwegein/ waterstof in Nieuwegein]]	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Sturen op gelijktijdigheid van elektriciteitsvraag en aanbod			Organisatie heeft (pilot-)project om vraag en aanbod van duurzaam opgewekte elektriciteit op elkaar af te stemmen	Bedoeld worden fysieke maatregelen binnen de eigen organisatie zoals: Energieopslag; [[link https://www.h2owaternetwerk.nl/vakartikelen/pompen-als-het-waait Pompen als het waait]]; indien er GVO's worden gebruikt zie maatregel mbt inkoop groene stroom (organisatie algemeen)	Toelichting aangepast
Duurzame energie	Opwekking hernieuwbare	Minstens 25% van het elektriciteitsgebruik wordt	Minstens 50% van het elektriciteitsgebruik wordt	100% van het elektriciteitsgebruik wordt	Percentage van de eigen elektriciteitsbehoefte van de	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

	elektriciteit (via PPA)	gedekt door opwekking van hernieuwbare elektriciteit via een PPA contract	gedekt door opwekking van hernieuwbare elektriciteit via een PPA contract	gedekt door opwekking van hernieuwbare elektriciteit via een PPA contract	gehele organisatie. PPA= Lange termijn Power Purchase Agreement. Overeenkomst voor aankoop van duurzame energie die door een andere partij gebruikt kan worden als onderbouwing voor de financiering van de investering in duurzame energie-opwek.	
Duurzame energie	Opwekking duurzame energie faciliteren (tbv derden)		Ter beschikking stellen van daken of areaal voor opwekking van duurzame energie onder verantwoordelijkheid van een derde partij		De maatregel moet gerelateerd zijn aan bedrijfsprocessen, vastgoed of areaal van de gecertificeerde organisatie.	Ongewijzigd.
Duurzame energie	Inkoop groene stroom en/of stroom vergoend met nationale GVO's	100% van het elektriciteitsgebruik tbv vaste locaties is groene stroom of vergoend met nationale GVO's	100% van het elektriciteitsgebruik tbv vaste locaties én mobiliteit is groene stroom of vergoend met nationale GVO's	100% van het elektriciteitsgebruik tbv vaste locaties, mobiliteit en tijdelijke locaties is groene stroom of vergoend met nationale GVO's	Onder mobiliteit valt het elektriciteitsgebruik voor voertuigen onderweg (personenvervoer en transport). Onder tijdelijke locaties vallen bouwaansluitingen en walstroom. Over groene stroom in Nederland zie [link https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/groene-stroom deze website] , voor organisaties in België zie het [link https://www.co2-prestatieladder.be/nl/documenten Addendum Handboek CO2-Prestatieladder 3.1]	Nieuwe maatregel
Duurzame energie	Opwekking hernieuwbare elektriciteit	Het electriciteitsgebruik wordt voor 5% tot 25% gedekt door eigen opwekking van	Minstens 25% van het electriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking	Minstens 50% van het electriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking	Percentage van de eigen elektriciteitsbehoefte voor de vaste locaties van de	Nieuwe maatregel

CO₂-PRESTATIELADDER

	(eigendom) op vaste locaties	hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease)	organisatie. Voor elektriciteitsopwek niet voor eigen gebruik of via PPA (Power Purchase Agreement) zie andere maatregelen van deze categorie	
Integrale maatregel	Hanteren interne CO ₂ -prijs of energieprijis voor energie gerelateerde investeringen			Bedrijf hanteert bij investeringsbeslissingen een interne CO ₂ -prijs, hoger dan de ETS prijs; een energieprijis die hoger ligt dan de marktprijs.	Bedoeld wordt een prijs die substantieel hoger ligt dan de reguliere prijzen.	Toelichting aangepast
Integrale maatregel	Selectie onderaannemers en/of leveranciers op CO ₂ bewust certificaat	Bezit CO ₂ -bewust certificaat van onderaannemers en/of leveranciers weegt mee in selectieprocedure voor onderaannemers en/of leveranciers.	Bedrijf eist CO ₂ -bewust certificaat bij haar belangrijkste onderaannemers en/of leveranciers (bijvoorbeeld haar A-leveranciers).			Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Uitvoeren energiebesparingsmaatregelen	Bedrijf voert structureel alle energiebesparingsmaatregelen (scope 1 en 2) uit met een TVT van minder dan 5 jaar.	Bedrijf voert structureel alle energiebesparingsmaatregelen (scope 1 en 2) uit met een TVT van minder dan 10 jaar.	Bedrijf voert structureel alle energiebesparingsmaatregelen (scope 1 en 2) uit met een TVT van minder dan 15 jaar.	NB. op niveau A betreft dit in Nederland voor veel organisaties een wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer). Hieronder valt ook de implementatie van de [link https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennisbank/Erkende-Maatregelen] . Deze maatregelen zijn ook relevant zijn voor organisaties in België.	Verwijderd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Integrale maatregel	CO2-bewustzijn bij medewerkers	CO2-reductie krijgt aantoonbaar aandacht in inwerktraject bij 20% tot 50% van nieuwe adviseurs en projectleiders	CO2-reductie krijgt aantoonbaar aandacht in inwerktraject bij meer dan 50% van nieuwe adviseurs en projectleiders	CO2-reductie krijgt aantoonbaar aandacht bij functioneringsgesprekken van minstens 20% van adviseurs en projectleiders		Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Hogere reiskostenvergoeding voor emissieloos woon-werk verkeer	Organisatie biedt de maximale reiskostenvergoeding voor gebruik van fiets, die fiscaal is vrijgesteld van inkomstenbelasting	Organisatie biedt een hogere (netto) reiskostenvergoeding voor gebruik van fiets dan de vergoeding die fiscaal is vrijgesteld van inkomstenbelasting			Nieuwe maatregel
Netflexibiliteit	Dynamisch stroomcontracten (wisselende elektriciteitsprijzen maximaal op uurbasis)	Organisatie heeft voor minstens één aansluiting met een dynamisch stroomcontract en stuurt het elektriciteitsgebruik op basis van de energieprijzen.	Organisatie heeft voor 25% van haar totaal elektriciteitsverbruik dynamische stroomcontracten afgesloten en stuurt het elektriciteitsgebruik op basis van de energieprijzen.	Organisatie heeft voor haar gehele elektriciteitsverbruik dynamische stroomcontracten afgesloten en stuurt het elektriciteitsgebruik op basis van de energieprijzen.	Netflexibiliteit helpt de energietransitie en daarmee CO2-reductie. De maatregel is bedoeld voor aansluitingen met mogelijkheden voor flexibele inzet van bijvoorbeeld zware machines, pompen, warmtepompen of ovens.	Nieuwe maatregel
Netflexibiliteit	Congestiemangement			Organisatie heeft voor minstens één aansluiting een congestiemanagement-regeling met de DSO afgesproken.	Congestiemangement helpt de energietransitie en daarmee CO2-reductie. Er zijn verschillende vormen van congestiemanagement mogelijk, zie bijvoorbeeld [link]https://www.stedin.net/zaakelijk/energietransitie/beschikbare-netcapaciteit/congestie-en-congestiemanagement [de websites van nebeheerders]. De maatregel is bedoeld voor aansluitingen met mogelijkheden voor flexibele	Nieuwe maatregel

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					inzet van bijvoorbeeld zware machines, pompen, warmtepompen of ovens.	
Nuttige toepassing CO2	Levering van materialen of gassen aan derden			Levering van materialen of gassen aan derden waardoor bij deze derden CO2- emissies worden vermeden	Bijvoorbeeld levering van CO2 aan tuinders of levering van materialen tbv hergebruik. De maatregel moet gerelateerd zijn aan bedrijfsprocessen, vastgoed of areaal van de gecertificeerde organisatie. De omvang van de vermeden emissies moet worden onderbouwd en moet als aparte categorie worden gerapporteerd in de emissie-inventaris van de organisatie met verwijzing naar de gehanteerde berekeningsmethode.	Ongewijzigd.
Reductie doelstelling 2050	Netto 0 CO2 doelstelling 2050			Organisatie heeft een netto 0 CO2 in 2050 doelstelling en een uitvoeringspad met acties en maatregelen, voor scope 1, 2 en business travel	Met een onderbouwde doelstelling die leidt tot net-zero emissies in 2050 wordt een doelstelling inclusief uitvoeringspad, met acties en maatregelen bedoeld. Hiervoor dient de organisatie bij voorkeur een internationaal geaccepteerde aanpak te volgen, zoals bijvoorbeeld op basis van de aanbevelingen van het rapport van de UN High Level Expert Group van November 2022, zie [link] https://www.un.org/en/	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

					climatechange/high-level-expert-group[deze link].	
--	--	--	--	--	---	--

15 Personen-mobiliteit

Maatregel	Type	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit beperken	Terugdringen personenmobiliteit door thuiswerken en teleconferencing	Gemiddeld aantal vervoersbewegingen (woon-werkverkeer, zakelijke reizen) per medewerker met kantoorfunctie is aantoonbaar met 10% gereduceerd tov pre-corona tijd (2019)	Gemiddeld aantal vervoersbewegingen (woon-werkverkeer, zakelijke reizen) per medewerker met kantoorfunctie is aantoonbaar met 20% gereduceerd tov pre-corona tijd (2019)	Gemiddeld aantal vervoersbewegingen (woon-werkverkeer, zakelijke reizen) per medewerker met kantoorfunctie is aantoonbaar met 40% gereduceerd tov pre-corona tijd (2019)	Maatregel dient verankerd te zijn in personeelsbeleid en ondersteund te worden door werkafspraken en voorzieningen voor thuiswerken en teleconferencing. Een dag thuiswerken geldt bijvoorbeeld als twee (vermeden) vervoersbewegingen. Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de [link]https://www.andersreizen.nu[Coalitie Anders Reizen]	Ongewijzigd.
Activiteit beperken	Terugdringen autogebruik	Mobiliteitskaart beschikbaar stellen voor personeel met een leaseauto, gericht op het beperken van het aantal autokilometers.	Invoering van een persoonlijk mobiliteitsbudget voor al het personeel met een leaseauto gericht op het terugdringen van het aantal leaseauto's en/of het beperken van het aantal autokilometers.	Invoering van een persoonlijk mobiliteitsbudget voor al het personeel gericht op het terugdringen van het aantal autokilometers.	Mobiliteitskaart: NS Businesscard, Reisbalans kaart of gelijkwaardig, die gebruikt kan worden voor woon-werkverkeer en zakelijke verplaatsingen. Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de [link]https://www.andersreizen.nu[Coalitie Anders Reizen]	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

Activiteit efficiënter uitvoeren	Gebruik energiezuinige banden		Bij aanschaf van nieuwe banden worden alleen banden aangeschaft met het label A op het onderdeel brandstofverbruik van het Europees bandenlabel.	Alle banden die binnen het bedrijf gebruikt worden hebben het label A op het onderdeel brandstofverbruik van het Europees bandenlabel.	In 2012 is een Europees bandenlabel ingevoerd met drie indicatoren. Één daarvan betreft brandstofverbruik.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Aanschaf/lease personenauto's obv CO2 emissiemeting uit de praktijk	Gemiddeld over een jaar is de CO2-uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 120 gr/km	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 100 gr/km	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 80 gr/km	Een inschatting van de in de praktijk gemeten CO2 uitstoot van een specifiek model en uitvoering is te vinden op [link https://praktijkverbruik.nl/default.aspx] deze website] of kunt u opvragen bij uw leasemaatschappij. Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de [link https://www.andersreizen.nl] Coalitie Anders Reizen].	Toelichting aangepast
Activiteit efficiënter uitvoeren	Aanschaf/lease bedrijfsbusjes obv CO2 emissiemeting uit de praktijk	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe bedrijfsbusjes (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 180 gr/km.	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe bedrijfsbusjes (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 160 gr/km	Gemiddeld over een jaar ligt de CO2-uitstoot van nieuwe bedrijfsbusjes (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager dan 120 gr/km	Een inschatting van de in de praktijk gemeten CO2 uitstoot van een specifiek model en uitvoering is te vinden op [link https://praktijkverbruik.nl/default.aspx] de website van Praktijkverbruik] of kunt u opvragen bij uw leasemaatschappij	Toelichting aangepast
Activiteit efficiënter uitvoeren	Snelheidsbegrenzers op busjes		Het bedrijf zet snelheidsbegrenzers in op alle nieuwe busjes, ook die waarvoor dat niet reeds verplicht is.	Het bedrijf zet snelheidsbegrenzers in op alle nieuwe en bestaande busjes, ook die waarvoor dat niet reeds verplicht is.	Bedoeld worden busjes voor werkzaamheden en/of personenvervoer, niet personenwagens. Op dit moment zijn	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					snelheidsbegrenzers verplicht voor bedrijfsauto's met een maximaal gewicht van 3500 kg of hoger; deze moeten zijn ingesteld op een maximale snelheid van 90 km/uur.	
Activiteit efficiënter uitvoeren	Stimuleren zuinig rijden: Monitoring	Monitoring brandstofgebruik en 3-maandelijke terugkoppeling naar bestuurders.	Black-boxsysteem met directe terugkoppeling naar bestuurders.	Black-boxsysteem in combinatie met een financiële prikkel om zuinig rijgedrag te belonen.	Deze maatregel betreft lease-auto's of bedrijfsauto's in eigendom; een financiële prikkel kan een bonus/malus zijn. Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de Coalitie Anders Reizen. Zie: https://www.andersreizen.nu	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Stimuleren zuinig rijden: Het Nieuwe Rijden	Toolbox zuinig rijden ter beschikking stellen aan alle bestuurders	Elke chauffeur van een busje heeft (online of praktijk) cursus Het Nieuwe Rijden gevolgd	Minstens 90% van de chauffeurs (auto & busje) heeft (online of praktijk) cursus het Nieuwe Rijden gevolgd en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.		Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Controle juiste bandenspanning auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie	Jaarlijkse controle bandenspanning bij meer dan 50% van de auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie.	Driemaandelijkse controle bandenspanning bij meer dan 50% van de auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie.	Driemaandelijkse controle bandenspanning bij meer dan 90% van de auto's die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie, of organisatie plaatst bandenpomp of organiseert 3-maandelijks een 'band op spanning' actie op alle locaties.	Bedoeld worden personenautos geleasd of in eigendom van de organisatie die beschikbaar gesteld zijn door de organisatie. [link https://www.bandopspanning.nl/ Voorbeeld]	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Stimuleren carpoolen en gebruik deelauto's	Bedrijf stimuleert actief carpoolen tussen werknemers en kan dit aantonen.	Bedrijf stelt deelauto's beschikbaar voor gezamenlijk vervoer naar kantoor- of projectlocatie.	Alle deelauto's rijden op hernieuwbare brandstoffen, aardgas of zijn zero CO ₂ -emissie.	Zero CO ₂ -emissie voertuigen: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric voertuigen (met contract voor	Ongewijzigd.

Titel: Maatregellijst 2024

Versie: 1.0

Datum: 08-01-2024

Status: Definitief

CO₂-PRESTATIELADDER

					hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof .	
Duurzame energie	Gebruik van hernieuwbare brandstof als vervanging van fossiele brandstof	10% tot 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Meer dan 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Meer dan 50% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de EU – [link https://ec.europa.eu/energy/node/74 zie link] . Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	Ongewijzigd.
Elektrificeren	Zero CO ₂ -emissie voertuigen	10% van wagenpark (personen- en bedrijfswagens in eigendom of lease) is zero CO ₂ -emissie.	15% van wagenpark (personen- en bedrijfswagens in eigendom of lease) is zero CO ₂ -emissie.	15% van wagenpark (personen- en bedrijfswagens in eigendom of lease) is zero CO ₂ -emissie. Bij afloop lease contract of aanschaf wordt altijd een zero CO ₂ -emissie wagen besteld	Zero CO ₂ -emissie voertuigen: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric voertuigen zijn (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Wedstrijd personenmobiliteit		Bedrijf organiseert tenminste jaarlijks een		Bijvoorbeeld wedstrijd of campagne rondom het Nieuwe Rijden of	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

			bewustwordingscampagne om zuinig rijden te bevorderen.		[link https://www.andersreizen.nu Anders Reizen]	
Integrale maatregel	Beschikbaar stellen fiets, e-bike of e-scooter	Wanneer zinvol stelt het bedrijf fietsen, e-bike of e-scooters beschikbaar op project- of kantoorlocatie voor korte ritten.	Het bedrijf biedt een regeling voor de vergoeding van aankoop van een fiets of e-bike voor alle werknemers.		Bijvoorbeeld in Nederland kan een renteloze lening worden verstrekt gebaseerd op de Werkkostenregeling. [link https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inkomstenbelasting/vraag-en-antwoord/werkkostenregeling-wkr zie de website van Rijksoverheid]	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Parkeerbeleid		De organisatie biedt alleen (gratis) parkeerruimte aan medewerkers die: <ul style="list-style-type: none"> - verder dan 10 km van het werk wonen en niet met OV kunnen komen. - uit hoofde van hun functie een auto ter beschikking moeten hebben. 	De organisatie biedt alleen (gratis) parkeerruimte aan medewerkers die: <ul style="list-style-type: none"> - uit hoofde van hun functie een auto ter beschikking moeten hebben. 	Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de [link https://www.andersreizen.nu Coalitie Anders Reizen]	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Nieuwe medewerkers		Nieuwe medewerkers krijgen de eerste drie maanden standaard gratis OV-gebruik aangeboden.		Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de [link https://www.andersreizen.nu Coalitie Anders Reizen]	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Stimuleren treingebruik voor lange afstanden	De organisatie verplicht het gebruik van de trein voor afstanden onder de 500 km; indien reistijd deur tot deur met trein <150% reistijd vliegreis is.	De organisatie verplicht het gebruik van de trein voor afstanden onder de 700 km; indien reistijd deur tot deur met trein <150% reistijd vliegreis is.		De maatregel op B-niveau is onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de 'Coalitie Anders Reizen'.	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

16 Waterbouw schepen

Maatregel	Type	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Toelichting	Aanpassing
Activiteit efficiënter uitvoeren	Monitoring brandstof efficiëntcy	Efficiency indicatoren gedefinieerd en monitoring ingevoerd voor tenminste 80% van de vloot.	Bedrijf koppelt de monitoringresultaten in samenhang met haar CO ₂ -doelen aantoonbaar aan besparingsmaatregelen.			Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Route- en vaaroptimalisatie	Toepassing route- en vaaroptimalisatie op minstens één schip.	Toepassing route- en vaaroptimalisatie op minstens 10% van de schepen.	Toepassing route- en vaaroptimalisatie op alle schepen.	Bedoeld wordt een geautomatiseerd routeplanningssysteem dat de snelheid van het schip aanpast aan de vaaromstandigheden en aan het gewenste aankomsttijdstip.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Hybride aangedreven vaartuigen	Bedrijf heeft minstens één hybride aangedreven vaartuig.	Nieuwe vaartuigen met sterk wisselende belasting zijn hybride aangedreven.		Bedoeld worden hybride aangedreven vaartuigen waarbij via een verbrandingsmotor of brandstofcel elektriciteit wordt opgewekt voor (gedeeltelijke) elektrische aandrijving van vaartuig en werktuigen. Vooral bij wisselende belastingen zijn hybride aangedreven vaartuigen efficiënter.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Stimuleren Het Nieuwe Varen / VoortvarendBesporen	Minder dan 50% van de stuurlieden is op cursus geweest.	50% tot 80% van de stuurlieden is op cursus geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.	Meer dan 80% van de stuurlieden is op cursus geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.		Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Activiteit efficiënter uitvoeren	Emissielabel of SEEMP voor binnenvaartschepen		Organisatie beschikt over tenminste één vaartuig (binnenvaart of mobiel werktuig) met een emissielabel of IEE-certificaat obv SEEMP	Organisatie beschikt over meerdere vaartuigen (binnenvaart en/of mobiel werktuig) met emissielabel C (categorie klimaat) of beter	Informatie over het [link]https://binnenvaartemissielabel.nl/nl/BinnenvaartEmissielabel] Meer info over IEEC en SEEMP zie [link]https://english.ilent.nl/the-mes/r/required-documents/ieec-and-seemp[link]	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	LED verlichting voor schepen		Bedrijf heeft één schip in de vloot dat volledig verlicht wordt met LED verlichting	Bedrijf heeft minstens 10% van de schepen in haar vloot met volledige LED verlichting.		Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Gebruik additieven in diesel	Bij minder dan 50% van de brandstof die het bedrijf gebruikt wordt een additief toegevoegd dat tenminste 3% brandstofbesparing oplevert t.o.v. normale diesel.	Bij meer dan 50% van de brandstof die het bedrijf gebruikt wordt een additief toegevoegd dat tenminste 3% brandstofbesparing oplevert t.o.v. normale diesel.		Dit betreft verschillende typen diesel, zoals Traxx of Shell Fuel Save, die 3% of meer brandstofbesparing opleveren t.o.v. normale diesel, volgens opgave van de brandstofleverancier. Let op: Gebruik van brandstof met additieven kan conflicteren met garantiebepalingen van motorproducenten.	Ongewijzigd.
Activiteit efficiënter uitvoeren	Gebruik LNG			Bedrijf heeft tenminste één schip dat vaart op LNG.		Ongewijzigd.
Duurzame energie	Gebruik van op het schip verkregen duurzame energie		Eén of enkele vaartuigen gebruiken op het schip verkregen duurzame energie.	Eén vaartuig reduceert tenminste 10% van totale energiebehoefte door op het schip verkregen duurzame energie.	Met op het schip verkregen duurzame energie wordt gebruik van energie uit niet fossiele bronnen zoals wind, zon en getijden bedoeld, die ingezet wordt als bijdrage aan	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

					voorstuwing of elektriciteitsvoorziening.	
Duurzame energie	Inkoop groene stroom en/of stroom vergoend met nationale GVO's	Minder van 50% walstroom is groene stroom of stroom vergoend met Garantie van Oorsprong (GVO)	Meer dan 80% van de walstroom is groene stroom of stroom vergoend met Garantie van Oorsprong (GVO)	Meer dan 95% van de walstroom is groene stroom of stroom vergoend met Garantie van Oorsprong (GVO)	Over groene stroom in Nederland zie https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/groene-stroom , voor organisaties in België zie het Addendum Handboek CO ₂ -Prestatieladder 3.1 (https://www.co2-prestatieladder.be/nl/documenten).	Verwijderd.
Duurzame energie	Gebruik van hernieuwbare brandstof als vervanging van fossiele brandstof		Minstens 5% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof.	Minstens 30% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof.	Het C-niveau betreft afspraak Klimaatakkoord. Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel, BTL of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de [link]https://ec.europa.eu/energy/node/74 EU). Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-propellor) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	Ongewijzigd.

CO₂-PRESTATIELADDER

Elektrificeren	Zero CO ₂ -emissie vaartuigen			Organisatie heeft tenminste één zero CO ₂ -emissie vaartuig (elektrisch, waterstof of andere energiedrager met zero CO ₂ -emissie in gebruiksfase)	Bedoeld wordt een vaartuig dat operationeel wordt ingezet, zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik.	Ongewijzigd.
Integrale maatregel	Terugdringen stationair verbruik	Gebruik walstroomaansluiting of kleine generator	Bedrijf zet aantoonbaar altijd walstroom waar dat nodig en mogelijk is.			Ongewijzigd.